

VĨNH BIỆT CHU TOÀN CHUNG NHÀ THƠ TÌNH ÁI

Lê Duy San

LGT: Chu Toàn Chung sinh năm 1937 tại Hưng Yên. Anh là cháu nội của cụ Chu Mạnh Trinh tức ông Nghè Phú Thị, từng là quan Án Sát ba tỉnh Hưng Yên, Bắc Ninh và Thái Nguyên, một nhà nho nổi tiếng phóng khoáng, hào hoa và thành thạo cả cầm kỳ thi họa.

Anh là cựu học sinh trường Chu Văn An Saigon. Sau khi đậu Tú Tài Văn Chương vào năm 1959, anh theo học tại Đại Học Văn Khoa Saigon và tốt nghiệp Cử Nhân Văn Chương rồi đi dạy học. Anh bị đông viên khoá I/68. Vì

chỉ ham thi phú, anh ra trường với cấp bậc Trung Sĩ. Vì học ban Văn Chương nên anh có chút vốn Anh Ngữ và được cho làm Thông dịch viên. Tuy là Trung Sĩ nhưng anh chơi với toàn cấp Tá và được các ông này rủ đi cà phê, cà pháo tối ngày trong đó có Thiếu Tá Đặng Văn Tiếp tức dân biểu Đặng Văn Tiếp, người đã bị Bùi Đình Thi đánh chết trong tù cải tạo theo lời tố cáo của Linh Mục Nguyễn Hữu Lễ.

Trong số các bạn Chu Văn An ra trường cùng năm 1959 với tôi, Chu Toàn Chung là người tôi không thân lắm nhưng lại là người tôi rất quý mến vì tính tình hiền lành, dĩ dõm và dễ mến của anh. Anh không bao giờ đem chuyện xấu của người khác ra nói. Không ưa ai thì anh không nói chuyện, thế thôi. Đôi khi anh cũng trêu chọc bạn bè, nhưng bằng những câu thơ trào phúng ý nhị và vô hại. Cho nên bạn bè của anh không những không giận anh mà còn lấy làm thích thú chẳng hạn như bài “Nghe phon” dưới đây mà anh đã làm để chọc tôi mà bà xã tôi đã ghi lại được như sau:

*Cứ mỗi lần nghe thấy tiếng phon,
Làm San sợ đến kinh hồn vía,
Chỉ e em bé từ đâu đó,
Kêu lại Bà nghe lại ồm òn.
Tiếc rằng sợ đấy vẫn ham nghe,
Chúng tỏ San ta vẫn sính chè,
Mỗi bận đầu phon này nững nịu,
Nghe rồi Thấy Cãi ngẩn tò te.*

Anh Chu Toàn Chung rất thích làm thơ nhất là thơ tình. Nói tới thơ tình, người ta phải nói tới thơ của anh. Bạn bè của anh thường gọi anh là nhà thơ chuyên trị thơ tình.

Anh có bút hiệu là Nguyên Thủy. Mặc dầu là một nhà thơ nổi tiếng, nhưng rất ít người biết bút hiệu này của anh vì thơ của anh không được anh gửi đăng báo hay gửi lên các diễn đàn. Anh cũng chẳng đem in thành tập để lưu giữ. Cho nên đi tìm thơ của anh để đọc thật là khó. Ai thích thơ anh thì anh đọc cho nghe như bài thơ “Cô hàng cà phê” dưới đây đã được anh Phạm Ngọc Anh ghi lại như sau:

*Cà phê nhớ chỉ một phần,
Nhớ cô chủ quán trăm ngàn lần hơn.
Cà phê hay tóc cô thơm,
Ngắn gọn nhì nắng hoàng hôn nhớ người.*

*

*Mỗi lần tôi ghé quán cà phê,
Bịn rịn bên ai chẳng muốn về,
Cứ vậy đứng ngồi dăm bảy lượt,
Về thì nhớ nhớ, ở thì quê.*

*

*Từ cô mở quán đến hôm nay,
Tính nhảm năm năm lẻ mấy ngày,
Song chẳng hôm nào tôi vắng mặt,
Điều này cô chủ cũng thắm hay.*

*

*Tự hỏi hay là mình đã yêu,
Không yêu sao lại vấn vương nhiều?
Không yêu sao lại luôn thắm gọi?
Tên đẹp người ta sớm lại chiều?*

*

*Đôi lúc nhìn cô đến ngắn gọn,
Cà phê trước mặt tự bao giờ,
Nhưng hồn phiêu bạt đâu nào thấy,
Chỉ thấy nghiêng trời đôi mắt cô.*

*

*Phải nói rằng cô trông rất xinh,
Bờ môi nũng niu chứa chan tình,
Hèn chi mỗi bận khi từ giã,
Chân bước mà nghe chẳng giống mình.*

*

*Thú nhận rằng tôi đã quá yêu,
Tuy tình nhận được chẳng bao nhiêu,
Song le tôi vẫn yêu thâm kín,
Yêu để cho đời bớt tịch liêu.*

Nguyễn Thủy-Chu Toàn Chung

Vào đầu năm 2007, tôi là Hội Trưởng hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Chu Văn An Bắc Cali và cũng là Trưởng Ban Tổ Chức Hội Ngộ Chu Văn An Toàn Cầu kỳ II tại San Jose, tôi có xin anh cho mấy câu thơ để quảng cáo cho Hội Ngộ này. Anh có làm cho mấy câu như dưới đây và mấy câu này có được đăng trong Tin Thư CVA số 30 ra ngày 15/01/2007:

Hội Ngộ CVATC kỳ II 2007

*Dù anh ở Á hay Âu,
Nhớ ngày Hội Ngộ rủ nhau cùng về.
Ca Li thơ mộng tràn trẻ,
Hai ngàn lẻ bảy (2007), nhớ về với nhau.
Rủ thêm tà áo thiên thanh,
Cùng về dự Hội, có anh có nàng.
Nơi đây thung lũng Hoa Vàng,
Toàn Cầu Đại Hội, xin chàng chớ quên.*

Chu Toàn Chung (CVA Bắc Cali)

Anh Chu Toàn Chung sinh ngày 12 tháng 11 năm 1937 tại Hưng Yên. Anh là con thứ hai trong một gia đình

gồm 6 anh chị em. Anh là cháu nội của cụ Chu Mạnh Trinh tức cụ Nghè Phú Thị, một nhà nho nổi tiếng phóng khoáng, hào hoa và thành thạo cả cầm kỳ thi họa. Cụ Chu Mạnh Trinh có lúc làm quan Án Sát ba tỉnh Hưng Yên, Bắc Ninh và Thái Nguyên.

*ĐX Thảo, CT Chung, ĐH Châu, LD San, BH Khoát, PH Độ,
ND Phương, ĐĐ Lợi và PĐ San - (San Jose, th. 4/2008)*

Anh Chu Toàn Chung là cựu học sinh trường Chu Văn An Saigon. Anh tốt nghiệp Tú Tài Văn Chương vào năm 1959. Lên đại học, anh theo học tại Đại Học Văn Khoa Saigon. Sau khi tốt nghiệp Cử Nhân Văn Chương, anh đi dạy học. Anh bị động viên khoá I/68 Thủ Đức cùng anh Trần Lam Giang. Vì anh ham thi phú, tay anh chỉ quen cầm bút làm thơ đâu biết cầm súng, cầm gươm để giết người, nên bạn bè anh ra trường với cấp bậc Chuẩn Úy thì anh ra trường với cấp bậc Trung Sĩ. Vì học ban Văn Chương nên anh có chút vốn liếng Anh Ngữ và được cho làm Thông dịch viên. Tuy là Trung Sĩ nhưng anh chơi với toàn cấp Tá

và được các ông này quý mến và rủ đi cà phê, cà pháo tối ngày, trong đó có Thiếu Tá Đặng Văn Tiếp tức dân biểu VNCH Đặng Văn Tiếp, người đã bị Bùi Đình Thi, cũng là tù cải tạo nhưng làm antenna cho Việt Cộng, đánh chết trong tù cải tạo sau khi ông Tiếp tìm cách vượt ngục nhưng thất bại (theo lời tố cáo của Linh Mục Nguyễn Hữu Lễ).

Ngày 30/4/1975, trong khi nhiều người chạy ra bến Bạch Đằng Saigon tìm đường di tản thì anh Chu Toàn Chung lang thang trên đường Phan Thanh Giản, gần trường nữ Trung Học Gia Long, không biết có phải để tìm nàng thơ hay bóng hồng nào không, thì anh không may bị trúng đạn pháo kích của Việt Cộng. Anh bị mất một nửa bàn chân trái.

Với cấp bậc Trung Sĩ, chân lại bị thương tật nên anh không bị bọn Việt Cộng bắt đi tù cải tạo. Anh sang Mỹ theo diện anh em bảo lãnh vào thập niên 1980. Với trình độ Anh ngữ của anh, anh dự sức có thể kiếm được một việc làm tại văn phòng cho City, County hay State. Nhưng với tính tình phóng khoáng và thơ thần như vậy, làm sao anh có thể sáng vác ô đi, tối vác về để làm những công việc của một người công chức như Eligibility Worker hay City, County Clerk?

Vợ anh Chu Toàn Chung cũng là một cô giáo, con nhà gia thế. Các con anh đều tốt nghiệp đại học và đều khá giả. Nhưng anh chẳng thích sống chung với vợ con nên kể từ ngày anh xin được Housing thì anh ở riêng một mình.

Anh thuê một apartment trong một chung cư nằm trên đường Lucretia gần đường Story, San Jose. Với chiếc áo vest đậm màu, với cặp kính đen, hàng ngày anh khập khiễng đi bộ tới khu Grand Century Mall ngồi trước tiệm bánh Century Bakery hoặc ngồi bên cạnh nhà hàng Rong Biển uống cà phê, ngắm nhìn ông đi qua, bà đi lại. Bạn bè

thấy anh thì xà vào ngồi tán gẫu. Anh không thích đông người, nên khi thấy có đông người tới hoặc có người anh không ưa thì anh lại đứng dậy đi chỗ khác hoặc lang thang trung khu Grand Century Mall. Người mà anh hợp ý nhất và hay đi lang thang với anh nhất có lẽ là anh Bùi Hùng Khoát.

Trước kia anh hút thuốc lá liên miên. Nhưng kể từ ngày anh bị pneumonia và phải vào bệnh viện nằm cả tháng trời thì anh không còn dám hút thuốc nữa.

Anh Chu Toàn Chung có trí nhớ rất tốt. Anh có đọc một bài ca dao riêu Cồng từ hồi anh còn nhỏ (khoảng 10 tuổi) ở quê anh cho anh Trần Lam Giang nghe và anh Giang có đọc lại cho tôi nghe như sau:

*Hôm qua đi chợ Cống Chiền,
Mua được cái khó bằng tiền Đông Dương.
Trở về đến chợ Cống Chương,
Bộ đội tước mất, ở trường tô hô.
Ngừng lên thấy mặt bác Hồ,
Bác ơi, bác rõ cơ đồ này chăng.*

Ngoài tài làm thơ tình, anh Chu Toàn Chung còn biết coi tướng. Tướng số, anh cho biết anh chỉ học qua sách vở của ông Vũ Tài Lục và trước 1975, anh có duyên với cụ Diễn (Ngô Hùng Diễn) nên đã học lỏm được vài điều từ cụ. Không phải ai cũng có thể nhờ anh coi tướng. Chỉ những người có duyên với anh mới được anh coi tướng và tất cả đều thán phục anh. Anh coi tướng cũng như làm thơ, vì hứng chứ không phải vì tiền. Anh không coi tướng để lấy tiền của ai bao giờ. Đây cũng là lý do mà anh đã được nhiều bà, nhiều cô ái mộ và bị mang tiếng oan là trắng hoa khiến bà xã anh phải nhức đầu và khó chịu vì anh. Thực ra anh rất nghiêm chỉnh trong tình yêu và cuộc đời tình ái của

anh không như người ta tưởng. Dưới đây là bài thơ “U hoài” của anh đã nói lên nỗi lòng của anh về mối tình đầu:

U hoài

*Cô đơn đất khách quê người,
Héo hon, lạc lõng, nụ cười tri âm.
U sầu, vinh nhục, thăng trầm,
Tai nghe vắng tiếng nguyệt cầm bi ai.
Oan khiên giọt lệ vẫn dài,
Ai đau thương đó, than hoài ngàn năm.
Người bên trời ấy xa xăm,
Chờ bao giờ mới được sang thăm người
Hoa môi em thắm nụ cười,
U hoài năm tháng, tôi lười phiêu du.
Người về đốt hết tình thu,
Giòng ⁽¹⁾ thời gian vẫn thiên thu vắng sầu.*

Nguyễn Thủy – Chu Toàn Chung.

Nếu chú ý một chút, chúng ta còn thấy điểm đặc biệt của bài thơ này là 8 chữ cái đầu tám câu thơ ghép lại chính là tên của anh: Chu Toàn Chung. Bài này cũng do anh Phạm Ngọc Anh ghi lại nhưng có vài chữ khác với bài do anh Trần Lam Giang ghi lại. Có lẽ đã được tác giả sửa lại vài chữ cho hoàn chỉnh hơn..

Đầu tuần trước anh em ngày nào cũng còn thấy anh lang thang ngoài Grand Century Mall. Nhưng đến Thứ Bảy 20/11/2015 anh Bùi Hùng Khoát ra Grand Century Mall thì không thấy. Anh có gọi điện thoại cho anh Chung nhưng không thấy trả lời. Hôm sau, Chủ Nhật anh Khoát lại ra Grand Century Mall, nhưng cũng không thấy anh Chung. Anh gọi điện thoại cũng không được. Anh Khoát liền chạy lại nhà anh Chung thì thấy cửa khoá. Anh tới nhà cô em

anh Chung cũng ở cùng building để hỏi thăm thì được cô cho biết là anh Chung đã qua đời. Anh chết khi đang ngồi ở chiếc sofa nơi phòng khách có lẽ từ hai hôm trước mà không ai biết. Anh ra đi một cách thanh thản, yên lặng, không đau đớn, không ồn ào, nhưng anh đã để lại không biết bao thương nhớ cho vợ con và bạn bè.

*MT Hiếu, NA Cường, NT Dzũng, NT Dực, CT Chung,
LÔ Dương, PD San - (San Jose, th. 1/2012)*

Nghe tin anh mất, bạn bè anh, ai cũng ngạc nhiên, bàng hoàng và xúc động nhất là các anh em thường lui tới Grand Century Mall để uống cà phê, đấu láo như các anh Nguyễn An Cường, Bùi Anh Dũng, Trần Cảnh Đước, Đoàn Phương Hải, Nguyễn Văn Hội, Nguyễn Mộng Hùng, Trần Văn Hồng, Vi Văn Hồng, Mai Văn Hiếu, Bùi Hùng Khoát, Nguyễn Xuân Nam, Phạm Xuân Phương, Phạm Văn Sáu, Trần Ngọc Sơn, Nguyễn Thanh Sơn, Phạm Tài Tấn, Trịnh Như Toàn, Đàm Quang Toán, Phạm Bằng Tường, Huỳnh Thắng, Nguyễn Huru Trương v.v...

Anh Trần Huy Bích ở Nam Cali ngay sau khi biết tin anh qua đời cũng đã gửi lời chia buồn cùng gia đình anh và:

Mong anh

dựng một thiên cầu

Bể xanh vĩnh viễn, nương dâu đời đời.

Tiền sinh ôn việc đời đời

Xiết bao ngờ vực: kiếp người đó ư?⁽²⁾

Anh Chu Toàn Chung đã bỏ anh em đi trong yên lặng để lại không biết bao kỷ niệm cho anh em. Không biết anh có biết rằng anh bỏ đi, các bạn bè anh buồn lắm không ?

Anh bỏ bạn bè không nói làm gì, sao anh nữ lòng nào bỏ cả vợ con ? Xin vĩnh biệt anh, người bạn yêu quý của tôi.

Nguyện cầu hương linh anh sớm được tiêu diêu miền cực lạc.

Lê Duy San (11/2015)

Chú thích:

(1) Đúng chính tả phải viết là “Dòng sông...” mới đúng. Nhưng để đúng tên anh, nên anh đã viết là “Giòng sông...”

(2) Mấy câu thơ này là thơ của thầy Vũ Hoàng Chương, ở bài "Duyên mùa tận thế" trong tập Rừng Phong của thầy.

